

ZAKON O NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ DJELATNOSTI

Službeni list CG, br. 51/2025 od 27.05.2025. godine

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se organizacija, uslovi i način finansiranja naučnoistraživačke djelatnosti, obezbjeđivanje kvaliteta i razvoja naučnoistraživačkog rada i druga pitanja od značaja za obavljanje ove djelatnosti.

Naučnoistraživačka djelatnost

Član 2

Naučnoistraživačka djelatnost podrazumijeva stvaralačku aktivnost na naučnim otkrićima, primjenu i korišćenje rezultata nauke i istraživanja, osposobljavanje naučnika i istraživača za naučnoistraživački rad i usavršavanje naučnika i istraživača.

Dostupnost istraživanja

Član 3

Naučnoistraživačka djelatnost je djelatnost od javnog interesa.

Obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti je slobodno i dostupno svim domaćim i stranim fizičkim i pravnim licima.

Načela

Član 4

Naučnoistraživačka djelatnost zasniva se na načelima:

- 1) širenja i produbljivanja naučnih saznanja;
- 2) razvoja nauke radi povećanja efikasnosti, očuvanja i razvoja opšteg fonda znanja;
- 3) podsticanja istraživanja koja rezultiraju inovacijama sa primjenom u privredi i sa benefitima po društvo;
- 4) povećanja efikasnosti naučnoistraživačke djelatnosti i povezanosti unutar sektora nauke, kao i povećanja efikasnosti naučnoistraživačke djelatnosti i povezanosti unutar sektora nauke, kao i sa sektorima obrazovanja i privrede;
- 5) zaštite intelektualne svojine;
- 6) otvorene nauke i otvorenog pristupa;
- 7) uključivanja u Evropski istraživački prostor i Okvirne programe Evropske unije za naučnoistraživačku djelatnost i druge međunarodne programe;
- 8) uključivanja u regionalne programe saradnje u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti;
- 9) slobode i autonomije naučnog stvaralaštva koje treba da bude moralno i intelektualno nezavisno od svakog političkog autoriteta i ekonomske moći i koje se obavlja uz poštovanje etičkih standarda, načela naučne istine i kritičnosti;

- 10) etike i odgovornosti lica koja se bave naučnoistraživačkim radom za posljedice njihovog rada;
- 11) obezbjeđivanja rodne ravnopravnosti u nauci i istraživanjima;
- 12) obrazovanja vrhunskih stručnjaka za istraživanje i razvoj;
- 13) održivog razvoja i zaštite i unapređenja životne sredine;
- 14) zaštite ličnosti i dostojanstva lica koja se bave naučnoistraživačkim radom;
- 15) mjerila kvaliteta; i
- 16) povezivanja lica koja se bave naučnoistraživačkim radom na državnom i međunarodnom nivou.

Vrste istraživanja

Član 5

Naučnoistraživačka djelatnost obuhvata: osnovna (fundamentalna) i primijenjena istraživanja.

Osnovno (fundamentalno) istraživanje predstavlja teorijski ili eksperimentalni istraživački rad koji se obavlja prvenstveno radi sticanja novih znanja o osnovama pojava i činjenica, bez konkretne tržišne upotrebe.

Primijenjeno istraživanje predstavlja istraživanje koje se preduzima u cilju sticanja novih znanja, usmjereno ka konkretnom praktičnom cilju, svrsi ili namjeni, kao što su razvoj novih ili unapređenje postojećih materijala, tehnologija i proizvoda, odnosno uvođenje novih ili poboljšanje postojećih postupaka, sistema i usluga.

Primijenjeno istraživanje može biti industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj ili njihova kombinacija.

Oblasti nauka

Član 6

Naučnoistraživačka djelatnost realizuje se u sljedećim oblastima nauka: prirodno-matematičke, tehničko-tehnološke, medicinske, poljoprivredne, društvene i humanističke nauke.

Ostvarivanje naučnoistraživačke djelatnosti

Član 7

Naučnoistraživačku djelatnost ostvaruju: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, naučnoistraživačke ustanove, ustanove visokog obrazovanja i druga pravna i fizička lica, u skladu sa zakonom.

Djelatnost Crnogorske akademije nauka i umjetnosti uređuje se posebnim zakonom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 8

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 9

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) **istraživanje i razvoj (IR)** obuhvataju kreativan i sistematski rad koji se preduzima sa ciljem povećanja fonda znanja i osmišljavanja novih primjena raspoloživog znanja, i moraju biti: novi, kreativni, neizvjesni, sistematski i prenosivi i/ili ponovljivi. IR obuhvata osnovno (fundamentalno) istraživanje i primijenjeno istraživanje (industrijsko istraživanje, eksperimentalni razvoj ili njihova kombinacija);
- 2) **industrijsko istraživanje** je planirano istraživanje ili kritički pregled u cilju sticanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga, odnosno za postizanje značajnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga, uključujući digitalne proizvode, procese ili usluge u bilo kojoj oblasti, tehnologiji, industriji ili sektoru (koji, pored ostalog, uključuju digitalne industrije i tehnologije, kao što su super-računari, kvantne tehnologije, blockchain tehnologija, vještačka inteligencija, sajber bezbjednost, veliki podaci i tehnologije računarstva u oblaku). Industrijsko istraživanje obuhvata stvaranje sastavnih djelova složenih sistema i može uključivati izradu prototipova u laboratorijskom okruženju ili u okruženju sa simuliranim interfejsima postojećih sistema, kao i pilot-linijama, ako je to neophodno za industrijsko istraživanje, a naročito za validaciju generičke tehnologije;
- 3) **eksperimentalni razvoj** je sticanje, kombinovanje, oblikovanje i upotreba postojećih naučnih, tehnoloških, poslovnih i drugih relevantnih znanja i vještina u cilju razvoja novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga, uključujući digitalne proizvode, procese ili usluge u bilo kojoj oblasti, tehnologiji, industriji ili sektoru (koji, pored ostalog, uključuju digitalne industrije i tehnologije, kao što su super-računari, kvantne tehnologije, blockchain tehnologija, vještačka inteligencija, sajber bezbjednost, veliki podaci i tehnologije računarstva u oblaku ili računarstva na ivici). To može uključivati i npr. aktivnosti u cilju konceptualnog definisanja, planiranja i dokumentovanja novih proizvoda, procesa ili usluga. Eksperimentalni razvoj može obuhvatati izradu prototipova, demonstraciju, pilot projekte, testiranje i validaciju novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga u okruženju koje odražava realne uslove iz stvarnog života gdje je osnovni cilj ostvarenje daljih tehničkih poboljšanja proizvoda, procesa ili usluga koji nisu u velikoj mjeri ustaljeni. To može uključivati i razvoj tržišno upotrebljivog prototipa ili pilot-projekta koji je nužno konačni tržišni proizvod, a preskupo ga je proizvesti da bi se upotrebljavao samo u svrhu demonstracije i validacije. Eksperimentalni razvoj ne uključuje redovne ili periodične izmjene postojećih proizvoda, proizvodnih linija, proizvodnih procesa, usluga i drugih tekućih aktivnosti, čak i ako te izmjene mogu podrazumijevati poboljšanja;
- 4) **interdisciplinarna ili multidisciplinarna istraživanja** podrazumijevaju naučnoistraživačku djelatnost koja obuhvata dvije ili više podoblasti i/ili oblasti nauka;
- 5) **naučnoistraživački projekat** je skup aktivnosti koji kreiraju pravna i/ili fizička lica, sa jasno definisanim ciljem, modelom upravljanja projektom, potrebnim resursima, vremenskim okvirom i očekivanim rezultatima, a čijim sprovođenjem se realizuju različite vrste istraživanja u određenim oblastima nauka;

- 6) **naučnoistraživački program** predstavlja skup naučnoistraživačkih projekata i aktivnosti, koji kreiraju naučnoistraživačke ustanove, sa jasno definisanim ciljevima i prioritetima, u određenom vremenskom periodu, kao i okvirnim planom organizacije rada, potrebnih resursa i očekivanih rezultata, a čijim se sprovođenjem realizuje strategija naučnoistraživačke djelatnosti određene naučnoistraživačke ustanove;
- 7) **istraživačka infrastruktura** obuhvata objekte, resurse i sa njima povezane usluge koje naučnici upotrebljavaju za sprovođenje istraživanja i razvoja, a obuhvata: naučnu opremu ili komplete instrumenata, resurse koji se zasnivaju na znanju, kao što su zbirke, arhivi ili strukturirani naučni podaci, pomoćne infrastrukture koje se zasnivaju na informacionim i komunikacionim tehnologijama, kao što su infrastruktura GRID, računarska, programerska i komunikaciona infrastruktura i druga sredstva jedinstvene prirode koja su neophodna za istraživanje;
- 8) **mobilnost istraživača** odnosi se na kretanje naučnika i istraživača u svrhu obavljanja naučnoistraživačke djelatnosti između naučnoistraživačkih ustanova ili između naučnoistraživačkih ustanova i privrednog ili javnog sektora. U tom smislu, mobilnost istraživača može biti: sektorska ili intersektorska u zemlji ili inostranstvu, kao i odlazeća ili dolazeća; i
- 9) **naučna izvrsnost** odnosi se na naučnoistraživački rad koji je vrhunskog kvaliteta i sa potencijalom za značajna naučna otkrića, predstavljajući prekretnicu u naučnom radu kroz djelovanje vrhunskih istraživačkih timova i pojedinaca.

II. RAZVOJ I UNAPREĐENJE NAUČNOISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI

Strategija naučnoistraživačke djelatnosti

Član 10

Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (u daljem tekstu: Strategija) je sektorski strateški dokument kojim se utvrđuju prioriteti naučnoistraživačke djelatnosti, strateški pravci razvoja naučnoistraživačke djelatnosti i operativni ciljevi i aktivnosti kojima se podstiče naučnoistraživačka djelatnost u Crnoj Gori.

Strategija se donosi za period od pet godina.

Strategiju usvaja Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove nauke (u daljem tekstu: Ministarstvo), uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost.

Konkurs

Član 11

Sredstva iz budžeta države opredijeljena za finansiranje, odnosno sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti raspodjeljuju se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje Ministarstvo.

Konkurs iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Ministarstva i putem drugih relevantnih sredstava informisanja javnosti.

Uslove za odobravanje i način korišćenja sredstava iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Ocjenjivanje naučnoistraživačkih programa i projekata

Član 12

Ocjenjivanje naučnoistraživačkih programa i projekata vrše nezavisni eksperti iz oblasti nauka na koju se odnosi program, odnosno projekat, uz poštovanje načela nezavisnosti, nepristrasnosti, objektivnosti, preciznosti i konzistentnosti u ocjenjivanju.

Nezavisni eksperti određuju se sa Liste nezavisnih eksperata (u daljem tekstu: Lista), koju obrazuje Ministarstvo po osnovu javnog poziva koji se objavljuje na internet stranici Ministarstva.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako na Listi nema nezavisnog eksperta za oblast nauka na koju se odnosi program, odnosno projekat ili ako nezavisni ekspert sa Liste nije dostupan, Ministarstvo može pozvati nezavisne eksperte koji se nalaze na javno objavljenim listama nezavisnih eksperata Okvirnog programa Evropske unije za istraživanja i inovacije ili listama nezavisnih eksperata država sa kojima Crna Gora ima uspostavljenu bilateralnu naučno-tehnološku saradnju.

Ministarstvo je dužno da, u toku realizacije ocjenjivanja, kao i u periodu od pet godina nakon završetka ocjenjivanja, zaštititi identitet nezavisnog eksperta u cilju očuvanja integriteta i nepristrasnosti u ocjenjivanju.

Kriterijume za upis na Listu i način ocjenjivanja naučnoistraživačkih programa i projekata propisuje Ministarstvo.

Ugovor o realizaciji naučnoistraživačkog programa ili projekta

Član 13

Međusobna prava i obaveze između Ministarstva i korisnika sredstava za naučnoistraživački program ili projekat koji je pozitivno ocijenjen od strane nezavisnog eksperta i odobren za finansiranje, odnosno sufinansiranje, uređuju se ugovorom.

Informacioni sistem

Član 14

Ministarstvo uspostavlja i upravlja informacionim sistemom za oblast naučnoistraživačke djelatnosti (u daljem tekstu: Informacioni sistem za nauku i istraživanje).

U okviru Informacionog sistema za nauku i istraživanje Ministarstvo vodi evidenciju u elektronskoj formi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava.

Organi državne uprave, naučnoistraživačke ustanove, kao i pravna i fizička lica koja obavljaju naučnoistraživačku djelatnost, dužni su da, na zahtjev i na način koji utvrdi Ministarstvo, dostavljaju potrebne podatke radi vođenja evidencije iz stava 2 ovog člana.

Ministarstvo obrađuje dostavljene podatke isključivo za potrebe naučnoistraživačke djelatnosti, vršenja nadzora i obezbjeđivanja i kontrole sredstava, praćenja i analiziranja stanja u naučnoistraživačkoj djelatnosti, kao i u statističke i promotivne svrhe, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Bliži način vođenja podataka u okviru Informacionog sistema za nauku i istraživanje, upravljanje sistemom i druga pitanja od značaja za funkcionisanje tog sistema propisuje Ministarstvo.

Savjet za naučnoistraživačku djelatnost

Član 15

Radi unapređivanja naučnoistraživačke djelatnosti obrazuje se Savjet za naučnoistraživačku djelatnost (u daljem tekstu: Savjet), kao savjetodavno tijelo Vlade.

Savjet obrazuje Vlada, na predlog Ministarstva, na period od četiri godine.

Savjet se obrazuje iz reda predstavnika Ministarstva, naučno-akademske zajednice i privrede, uz poštovanje načela ravnomjerne zastupljenosti svih oblasti nauka.

Aktom o obrazovanju Savjeta utvrđuje se broj, sastav, način izbora i razrješenja članova Savjeta i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Nadležnost Savjeta

Član 16

Savjet analizira stanje i dostignuća u naučnoistraživačkoj djelatnosti i ima nadležnost da:

- 1) daje mišljenje na Strategiju;
- 2) daje preporuke na druga strateška dokumenta od značaja za oblast naučnoistraživačke djelatnosti;
- 3) daje preporuke na predloge zakona i drugih propisa iz oblasti naučnoistraživačke djelatnosti i iz drugih oblasti, a koji obezbjeđuju opšte uslove za podsticanje naučnoistraživačke djelatnosti i korišćenje njenih rezultata;
- 4) razmatra status realizacije Strategije i daje preporuke za unapređenje;
- 5) daje mišljenje o potrebi osnivanja javnih ustanova koje obavljaju naučnoistraživačku djelatnost;
- 6) daje mišljenje Savjetu za visoko obrazovanje prilikom utvrđivanja uslova i kriterijuma za izbor u akademska i naučna zvanja;
- 7) daje smjernice za razvoj i ulaganje u nacionalnu istraživačku infrastrukturu;
- 8) predlaže kriterijume za izbor projekata istraživačke infrastrukture i indikatore za praćenje rada nacionalne istraživačke infrastrukture;
- 9) daje preporuke za transparentno korišćenje nacionalne istraživačke infrastrukture;
- 10) daje mišljenje o uključivanju Crne Gore u međunarodne istraživačke infrastrukture i tijela;
- 11) daje preporuke za unapređenje Informacionog sistema za nauku i istraživanje;
- 12) sarađuje sa drugim savjetima i predstavnicima Crne Gore u tijelima Evropske unije za nauku i istraživanje; i

13) razmatra i daje preporuke o drugim pitanjima od značaja za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti.

Rad Savjeta

Član 17

Rad Savjeta je javan.

Savjet je dužan da svoje zaključke, preporuke i mišljenja učini dostupnim javnosti.

Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta obavlja Ministarstvo.

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžeta Ministarstva.

III. NAUČNOISTRAŽIVAČKE USTANOVE

1. Zajedničke odredbe

Naučnoistraživačke ustanove

Član 18

Naučnoistraživačku djelatnost obavlja naučnoistraživačka ustanova licencirana za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi za izdavanje licence za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti

Član 19

Pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje licence za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti (u daljem tekstu: licenca) ima pravno lice upisano u Centralni registar privrednih subjekata.

U slučaju univerziteta, pravo na podnošenje zahtjeva za izdavanje licence ima organizaciona jedinica univerziteta bez obzira na to da li ima svojstvo pravnog lica ili ne.

Pravnom licu, odnosno organizacionoj jedinici univerziteta može se izdati licenca ako ima:

- 1) akt o osnivanju i statut;
- 2) naučnoistraživački program za period od pet godina;
- 3) odgovarajući kadar za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti;
- 4) odgovarajuću naučnoistraživačku opremu i prostor za obavljanje djelatnosti;
- 5) finansijska sredstva za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti;
- 6) relevantnu naučnu dokumentaciju; i
- 7) odgovarajuće higijensko-tehničke uslove.

Uz zahtjev za izdavanje licence dostavlja se odgovarajuća dokumentacija kojom se dokazuje ispunjenost uslova iz stava 3 ovog člana.

Provjera zahtjeva za licencu i ispunjenosti uslova za licenciranje

Član 20

Ministarstvo vrši administrativnu provjeru zahtjeva za izdavanje licence, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

U okviru administrativne provjere, Ministarstvo angažuje nezavisnog eksperta radi ocjenjivanja naučnoistraživačkog programa iz člana 19 stav 3 tačka 2 ovog zakona.

Ocjenjivanje iz stava 2 ovog člana vrši se u skladu sa članom 12 ovog zakona.

Potpune zahtjeve za izdavanje licence, uz izvještaj nezavisnog eksperta kojim je pozitivno ocijenjen naučnoistraživački program, Ministarstvo proslijeđuje Komisiji za licenciranje (u daljem tekstu: Komisija) na dalji postupak.

Komisija

Član 21

Ministarstvo obrazuje Komisiju koju čine tri člana, i to:

- 1) dva stalna člana, iz reda zaposlenih u Ministarstvu, u svojstvu predsjednika i sekretara Komisije, i
- 2) jedan član – nezavisni ekspert iz oblasti nauka na koju se odnosi naučnoistraživački program iz člana 19 stav 3 tačka 2 ovog zakona.

Ministarstvo, po potrebi, može obrazovati više komisija.

Komisija ima ovlaštenje da:

- 1) cijeni ispunjenost uslova za izdavanje licence u skladu sa ovim zakonom;
- 2) organizuje obilazak podnosioca zahtjeva u cilju utvrđivanja ispunjenosti uslova za izdavanje licence; i
- 3) predlaže prihvatanje ili odbijanje zahtjeva za izdavanje licence.

Komisija ima pravo na naknadu za rad, u skladu sa zakonom.

Izdavanje licence

Član 22

Ministarstvo donosi rješenje o izdavanju licence u određenoj oblasti nauke, na predlog Komisije.

Licenca se izdaje na period od pet godina.

Rješenje iz stava 1 ovog člana objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore”.

Ovlašćenja Komisije u toku realizacije naučnoistraživačkog programa

Član 23

U toku realizacije naučnoistraživačkog programa, Komisija:

- 1) prati realizaciju naučnoistraživačkog programa kroz godišnje izvještaje naučnoistraživačke ustanove i obilaske ustanove ako utvrdi da su potrebni, o čemu sačinjava izvještaj i dostavlja ga Ministarstvu;
- 2) provjerava ispunjenost uslova za izdavanje licence iz člana 19 stav 3 ovog zakona, najmanje jednom godišnje; i
- 3) obavlja druge poslove koji se odnose na praćenje realizacije naučnoistraživačkog programa.

Obnavljanje licence

Član 24

Nakon isteka perioda na koji je licenca izdata, naučnoistraživačka ustanova podnosi Ministarstvu zahtjev za obnavljanje licence.

Pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 19 stav 3 ovog zakona, naučnoistraživačka ustanova dužna je da, uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, podnese izvještaj o realizaciji naučnoistraživačkog programa po osnovu koga joj je izdata licenca, kao i novi naučnoistraživački program za narednih pet godina.

Izvještaj i novi naučnoistraživački program iz stava 2 ovog člana ocjenjuje nezavisni ekspert u skladu sa članom 12 ovog zakona.

Podzakonski akt

Član 25

Bliže uslove za izdavanje i obnavljanje licence, kao i način podnošenja zahtjeva za izdavanje i obnavljanje licence propisuje Ministarstvo.

Oduzimanje licence

Član 26

Ministarstvo će oduzeti licencu:

- 1) na predlog Komisije, kad Komisija utvrdi da naučnoistraživačka ustanova ne ispunjava uslove iz člana 19 stav 3 ovog zakona; i/ili
- 2) u slučaju kad naučnoistraživačka ustanova ne dostavlja i/ili ne ažurira podatke neophodne za vođenje evidencije u okviru Informacionog sistema za nauku i istraživanje, u skladu sa ovim zakonom.

Rješenje o oduzimanju licence, pored podataka propisanih zakonom, sadrži i razlog zbog kojeg se licenca oduzima.

Registar licenciranih naučnoistraživačkih ustanova

Član 27

Ministarstvo vodi Registar licenciranih naučnoistraživačkih ustanova (u daljem tekstu: Registar) u elektronskoj formi.

Registar se objavljuje na internet stranici Ministarstva.

Bliži sadržaj Registra propisuje Ministarstvo.

2. Javne naučnoistraživačke ustanove

Osnivanje javne naučnoistraživačke ustanove

Član 28

Odluku o osnivanju, odnosno ukidanju javne naučnoistraživačke ustanove donosi Vlada, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

U slučaju statusnih promjena ili ukidanja javne naučnoistraživačke ustanove, pribavlja se mišljenje organa upravljanja te ustanove.

Organ upravljanja

Član 29

Organ upravljanja javne naučnoistraživačke ustanove je upravni odbor.

Upravni odbor javne naučnoistraživačke ustanove ima pet članova i čine ga: tri predstavnika osnivača, koje određuje Vlada, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave i dva predstavnika zaposlenih u ustanovi.

Način izbora i razrješenja, trajanje mandata, kao i način rada i odlučivanja upravnog odbora uređuje se statutom javne naučnoistraživačke ustanove.

Saglasnost na statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji

Član 30

Saglasnost na statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta javne naučnoistraživačke ustanove daje Vlada, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Nadležnost upravnog odbora

Član 31

Upravni odbor javne naučnoistraživačke ustanove:

- 1) utvrđuje poslovnu politiku;
- 1) donosi godišnji finansijski plan;
- 2) usvaja periodični i godišnji finansijski izvještaj;
- 3) bira i razrješava direktora ustanove;
- 4) donosi statut, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druge akte;
- 5) donosi odluku o raspolaganju sredstvima do iznosa utvrđenog statutom ustanove;
- 6) analizira rad organa rukovođenja; i
- 7) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Godišnji izvještaj o radu javne naučnoistraživačke ustanove

Član 32

Upravni odbor javne naučnoistraživačke ustanove dužan je da godišnji izvještaj o radu dostavi osnivaču do kraja prvog kvartala tekuće za prethodnu godinu.

Direktor

Član 33

Organ rukovođenja javne naučnoistraživačke ustanove je direktor.

Direktor je odgovoran za efikasan i kvalitetan rad javne naučnoistraživačke ustanove, kao i za rukovođenje u okviru poslovne politike utvrđene od strane upravnog odbora.

Direktor se bira na period od četiri godine, na osnovu javnog konkursa i podnesenog programa razvoja ustanove.

Nadležnost, bliži uslovi za izbor i razrješenje direktora i druga pitanja od značaja za rad direktora uređuju se statutom javne naučnoistraživačke ustanove.

3. Privatne naučnoistraživačke ustanove

Osnivanje

Član 34

Privatnu naučnoistraživačku ustanovu može da osnuje domaće i strano pravno ili fizičko lice.

Autonomija

Član 35

Organ upravljanja, organ rukovođenja i stručni organ privatne naučnoistraživačke ustanove, njihova nadležnost, broj, sastav, način izbora i razrješenja, trajanje mandata, kao i način rada i odlučivanja uređuje se statutom ustanove.

IV. NAUČNOISTRAŽIVAČKO OSOBLJE

Obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti

Član 36

Naučnoistraživačku djelatnost obavljaju lica sa naučnim zvanjem i saradnici u istraživanju u skladu sa ovim zakonom, kao i lica izabrana u akademska zvanja i saradnici u nastavi u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Naučnoistraživačku djelatnost može obavljati i lice koje ima najmanje VI nivo kvalifikacije obrazovanja, obima 180 ECTS, a koje nije birano u naučno zvanje u smislu ovog zakona.

Naučna zvanja

Član 37

Naučna zvanja su: naučni saradnik, viši naučni saradnik i naučni savjetnik.

Naučna zvanja iz stava 1 ovog člana uporediva su sa akademskim zvanjima, i to:

- 1) naučni saradnik – akademsko zvanje docent;
- 2) viši naučni saradnik – akademsko zvanje vanredni profesor; i
- 3) naučni savjetnik – akademsko zvanje redovni profesor.

Izbor u naučna zvanja

Član 38

Izbor u naučno zvanje vrši se u skladu sa uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja, koje utvrđuje Savjet za visoko obrazovanje u skladu sa zakonom.

Lice koje je zaposleno u ustanovi visokog obrazovanja u Crnoj Gori bira se u naučno zvanje na toj ustanovi, shodnom primjenom odredbi zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Izbor u naučno zvanje lica koje nije zaposleno u ustanovi visokog obrazovanja u Crnoj Gori vrši se na univerzitetu u Crnoj Gori, shodnom primjenom odredbi zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Postupak za izbor, odnosno reizbor u naučno zvanje, pokreće se na zahtjev naučnoistraživačke ustanove ili lica koje ispunjava uslove i kriterijume iz stava 1 ovog člana.

Saradnici u istraživanju

Član 39

Saradnici u istraživanju su lica koja se biraju na osnovu javnog konkursa, u skladu sa statutom naučnoistraživačke ustanove, i mogu biti:

- 1) mlađi saradnik u istraživanju – student postdiplomskih master studija koji je završio dodiplomske ili postdiplomske specijalističke studije;
- 2) saradnik u istraživanju – lice koje je steklo zvanje master do upisa na doktorske studije;
- 3) viši saradnik u istraživanju – student doktorskih studija; ili
- 4) saradnik u istraživanju - postdoktorand – lice koje je steklo zvanje doktor nauka ili doktor umjetnosti na fakultetu i akademiji za likovnu, primijenjenu, muzičku i dramsku umjetnost, odnosno master umjetnosti za oblasti za koje se ne organizuju doktorske studije.

Saradnici u istraživanju iz stava 1 ovog člana zaključuju sa naučnoistraživačkom ustanovom ugovor o radu na određeno vrijeme, najduže do pet godina.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ugovor o radu za višeg saradnika u istraživanju može biti produžen na dodatni period do dvije godine, a saradniku u istraživanju - postdoktorandu, ako je ispunio uslove za izbor u naučno zvanje, na dodatni period do izbora u zvanje naučnog saradnika.

Bliži uslovi, način i postupak izbora saradnika u istraživanju utvrđuju se statutom naučnoistraživačke ustanove.

V. PODSTICANJE IZVRSNOSTI NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Podsticanje izvrsnosti

Član 40

Ministarstvo podstiče izvrsnost naučnoistraživačkog rada dodjelom statusa centra izvrsnosti i dodjelom nagrada za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti.

Centar izvrsnosti

Član 41

Ministarstvo dodjeljuje status centra izvrsnosti naučnoistraživačkoj ustanovi, odsjeku/sektoru/jedinici u naučnoistraživačkoj ustanovi ili naučnoistraživačkom timu koji predvodi naučnoistraživačka ustanova.

Status centra izvrsnosti dodjeljuje se na osnovu predloženog projekta koji dostavlja naučnoistraživačka ustanova iz stava 1 ovog člana, i to za vrijeme trajanja projekta, odnosno za period od tri do pet godina.

Uslovi i kriterijumi koje projekat iz stava 2 ovog člana treba da ispunjava su da:

- 1) ima plan istraživanja koji je usmjeren na postizanje naučnih otkrića koja mogu značajno promijeniti postojeće naučne ili tehnološke paradigme;
- 2) stvara nova saznanja, tehnologije i metode koji mogu unaprijediti efikasnost, konkurentnost i rast privrede i društva u cjelini;
- 3) postoji visoka naučna produktivnost i međunarodna prepoznatljivost naučnoistraživačkog tima;
- 4) ima plan za razvoj nove generacije mladih izvrsnih naučnika i istraživača;
- 5) ima istraživačke aktivnosti kroz učešće na nacionalnim, regionalnim i međunarodnim programima i projektima, uz plan za privlačenje finansiranja kroz evropske i druge međunarodne fondove;
- 6) ima ostvarenu interdisciplinarnost ili multidisciplinarnost; i
- 7) ima obezbijeđenu istraživačku infrastrukturu sa planom njenog unapređenja.

Bliže uslove i kriterijume za dodjelu statusa centra izvrsnosti propisuje Ministarstvo.

Nagrade za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti

Član 42

Nagrade za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti, Ministarstvo može dodijeliti:

- 1) najuspješnijem naučniku;
- 2) najuspješnijem mladom naučniku do 35 godina života; i
- 3) najuspješnijoj naučnoistraživačkoj ustanovi.

Nagrade iz stava 1 ovog člana mogu se dodijeliti u dvije kategorije, i to za:

- 1) prirodno-matematičke, tehničko-tehnološke, medicinske i poljoprivredne nauke; i
- 2) društvene i humanističke nauke.

Nagrade iz stava 1 ovog člana dodjeljuju se jednom godišnje za dostignuća ostvarena u godini u kojoj se nagrada dodjeljuje.

Bliže uslove i kriterijume za dodjelu nagrada iz stava 1 ovog člana, kao i iznose nagrada propisuje Ministarstvo.

VI. FINANSIRANJE

Finansiranje, odnosno sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti

Član 43

Naučnoistraživačka djelatnost može se finansirati, odnosno sufinansirati iz budžeta države, jedinica lokalne samouprave, sredstava naučnoistraživačkih ustanova, donacija i drugih izvora u skladu sa zakonom, kao i kroz nacionalne i međunarodne programe i projekte koji se realizuju u Crnoj Gori.

Finansiranje, odnosno sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti iz budžeta države podrazumijeva dodjelu sredstava za:

- 1) nacionalne ili međunarodne naučnoistraživačke programe i projekte koje realizuju naučnoistraživačke ustanove; i
- 2) druge aktivnosti naučnika i istraživača kojima se podstiče naučnoistraživački rad i koji su od značaja za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti.

Poreske olakšice

Član 44

Uvoz opreme koja služi za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti, može se osloboditi obaveze plaćanja carine i poreza na dodatu vrijednost, na osnovu mišljenja Ministarstva.

VII. NADZOR

Nadzor

Član 45

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 46

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi doneseni na osnovu Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list CG”, br. 80/10, 57/14 i 82/20), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rok za obrazovanje Savjeta

Član 47

Savjet će se obrazovati u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do obrazovanja Savjeta, funkciju Savjeta u skladu sa ovim zakonom, obavljaće Savjet za naučnoistraživačku djelatnost obrazovan na osnovu Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti (Službeni list CG, br. 80/10, 57/14 i 82/20).

Započeti postupci

Član 48

Postupci za izdavanje i obnavljanje licenci i dodjelu statusa centra izvrsnosti započeti u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti (Službeni list CG, br. 80/10, 57/14 i 82/20), okončaće se u skladu sa ovim zakonom.

Relicenciranje

Član 49

Naučnoistraživačke ustanove koje na dan stupanja na snagu ovog zakona imaju licencu izdatu u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti (Službeni list CG, br. 80/10, 57/14 i 82/20), dužne su da Ministarstvu dostave zahtjev za relicenciranje u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 50

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti (Službeni list CG, br. 80/10, 57/14 i 82/20).

Stupanje na snagu

Član 51

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, broj: 25/25-2/5, EPA: 480 XXVIII.